Η διδασκαλία της Εκκλησίας περί του Διαβόλου (π. Αγαθάγγελος Χαραμαντίδης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 25 Ιουλίου, 2011

Κατά την βιβλιοπατερική παράδοση ο διάβολος δεν είναι προσωποποίηση των παθών, αλλά πρόσωπο που δημιουργήθηκε από το Θεό ως άγγελος και όταν έχασε την κοινωνία μαζί του έγινε σκοτεινό πνεύμα, διάβολος. Ο διάβολος, ως πρόσωπο, έχει αυτεξούσιο, δηλ. ελευθερία, την οποία δεν παραβιάζει, ούτε καταργεί ο Θεός.

Το μυστήριο της ανομίας ενεργείται στην ιστορία, ο διάβολος εξακολουθεί να γεννά το κακό και να κάνει το καταστροφικό του έργο από τη στιγμή που εμφανίσθηκε η Εκκλησία. Η βιβλική και πατερική παράδοση, έξω από κάθε θεωρητική και ηθική θεώρηση του καλού και του κακού, μιλά για τον πονηρό αντίπαλο του Θεού και τον εχθρό του ανθρώπου. Είναι ο διάβολος στον οποίο υπάρχει μόνο η άρνηση και ο οποίος καταστρέφει και νεκρώνει τα πάντα, γιατί είναι πνεύμα νεκρότητας κατ' αποβολήν της όντως ζωής.

Συνεπώς ο διάβολος είναι μια συγκεκριμένη οντότητα, μια συγκεκριμένη ύπαρξη. Εισέρχεται με την ύβρη, την οίηση και την πλάνη στην ιστορία, ως θεοκτόνος και ανθρωποκτόνος, σαν η απάτη και το ψέμα του μηδενός, σαν το παράσιτο που παρωδεί και περιπαίζει τη δημιουργία και τον άνθρωπο. Η αμαρτία, τα πάθη, ο θάνατος είναι το κακό που εκείνος γεννά με τη διαστροφή και το μίσος του και πάνω στο οποίο ασκεί την εξουσία και κυριαρχία του. Το κακό δεν είναι άθροισμα ανθρωπίνων πράξεων, αλλά μία ενεργός πρόκληση που έχει τη ρίζα της στη δαιμονική αρχή, σε μία αρχή δηλαδή έξω από τον άνθρωπο και τη φύση του και που η ανθρώπινη ελευθερία μπορεί να δέχεται ή να αρνείται.

Ο διάβολος προήλθε από τη βούληση και ενέργεια του Θεού. Οι δαίμονες δεν δημιουργήθηκαν δαίμονες από το Θεό εξ αρχής, γιατί ο Θεός δεν δημιούργησε το κακό, αφού τα πάντα εποίησε καλά λίαν. Εδημιουργήθηκαν άκακοι κατά την ουσία και τη φύση τους, ελεύθεροι, ανεξάρτητοι και αυτεξούσιοι κατά τη θέληση και επιθυμία τους, όπως ακριβώς συνέβη με τους αγγέλους. Μετά δε την οικειοθελή πτώση τους από την αλαζονεία τους τα λεπτά, αερώδη και άχραντα σώματά τους μετεβλήθησαν σε ζοφώδη και άμαυρα, ένυλα και εμπαθή.

Επειδή κατά τη δημιουργία τους οι δαίμονες συνέστησαν ολόκληρο τάγμα θεωρείται ότι είναι πολυάριθμοι και διακρίνονται σε ομάδες και τάξεις. Το πλήθος των δαιμόνων και η διάκρισή τους σε ομάδες και διαβαθμίσεις στηρίζεται στην πολυωνυμία και στο έργο τους. Όντες λοιπόν οι δαίμονες πολυάριθμοι και ποικιλώνυμοι αγωνίζονται αδιάλειπτα για την ματαίωση του απολυτρωτικού έργου του Χριστού. Μη δυνάμενοι να βλάψουν αμέσως το Θεό, στρέφονται προς τους ανθρώπους και τους πολεμούν με την δαιμονώδη σοφία τους, θολώνουν τις βουλές μας, μας πειράζουν δημιουργώντας πειρασμούς, κάνουν τα πάντα για να πληγώσουν τον άνθρωπο, ενεργούν δια των παθών, μας πολεμούν με τις θλίψεις, φέρουν εμπόδια στην προσευχή. Μετέρχεται τόσους τρόπους ώστε εάν ο Θεός είναι ο Ων, ο διάβολος μπορεί να χαρακτηρισθεί ως ο μετασχηματιζόμενος.

Ο πειρασμός και ο πόλεμος του διαβόλου δεν είναι ποτέ πάνω από τις δυνάμεις των ανθρώπων, δε βιάζει το αυτεξούσιο και δεν θίγει το φυσικό λογισμό του, που ο Θεός έδωσε να κρατά με τη διάθεση και ελευθερία του. Η δύναμη του διαβόλου δεν είναι αναγκαστική, αλλά εξαρτάται πάντοτε από την ελευθερία μας. Το να υποκύψουμε στους πειρασμούς είναι υπόθεση ιδική μας. Ή το να κάνει κράτος και να ασκεί εξουσία ο Σατανάς, αυτό συνδέεται με την ενεργό απόφαση του ανθρώπου, που διαστρέφοντας την ελευθερία του, λέει όχι στο Θεό και ναι στο διάβολο. Οι Πατέρες της Εκκλησίας υπογραμμίζουν πως ο άνθρωπος δεν μένει ποτέ μόνος. Αν αποδημήσει από τη Χάρη του Θεού, γίνεται ευάλωτος σατανικών επιδράσεων. Αν τα μέλη του ανθρώπου δεν τα χειρίζεται ο Χριστός ως άρματα, λέγει ο άγ. Συμεών ο Ν. Θεολόγος, τα χειρίζεται ο διάβολος, με την συγκατάθεση και τη συνεργασία του ανθρώπου.

Ο πιστός καλείται να είναι ο άνθρωπος της νήψεως και της προσευχής, γιατί ο σατανάς δε θα πάψει να διακωμωδεί και να περιπαίζει, να μεταμορφώνεται και να απατά, να διαφθείρει και να διαστρέφει το Ευαγγέλιο του Θεού και την ελευθερία του Σταυρού του Χριστού με το να υπόσχεται άνεση και ευτυχία. Και υπάρχει ο κίνδυνος να φθάσουμε στον πλήρη εξευτελισμό με την παράδοσή μας στους δαιμονικούς πειρασμούς, όπως σήμερα τους συναντούμε στις "Εκκλησίες" και τη λατρεία του Σατανά.

Αν ο διάβολος έχει τη δυνατότητα να μεταμορφώνεται σε άγγελον φωτός, τότε κατανοούμε πόσο μπορεί και σήμερα να πειράζει και να εξευτελίζει τον άνθρωπο με τα πιο αθώα, ευτυχή και χρήσιμα πράγματα. Καταφέρνοντας να μας στήνει την πιο έξυπνη παγίδα: το φαινομενικό θρίαμβο της ανθρώπινης ανεξαρτησίας.

Λέγουν πολλοί: δεν υπάρχει ούτε Θεός, ούτε διάβολος. Αλλά η άρνηση των δαιμόνων ισοδυναμεί με την απόρριψη της Θείας Οικονομίας της Αγίας Τριάδος. Ο Χριστός εξευτέλισε και απογύμνωσε τις δαιμονικές αρχές. Αλλά και η άρνηση της υπάρξεως του διαβόλου διευκολύνει όσο τίποτε το έργο του. Θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι για να γίνουμε θεατές των πιο καταπληκτικών σημείων και τεράτων του διαβόλου, με τα

οποία ζητά να θρέψει το σύγχρονο άνθρωπο· με το να κάνει τις πέτρες ψωμί. Πρέπει να είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε μια εποχή μυστικών πλανών και ανθρωποκτόνων, που θα σημάνουν το νέο σκοτάδι της γης από την έκτη ως την ενάτη ώρα, μέσα στο οποίο θα εξαντλείται ο άνθρωπος και θα κενώνονται τα έργα του.

Η σατανιστική Βίβλος διακηρύσσει: "*Δώσε χτύπημα για χτύπημα, περιφρόνηση στην περιφρόνηση, χαμό για χαμό με πρόσθετο τόκο σε τετραπλάσια, εκατονταπλάσια ισχύ*". "*Εξουδετέρωσε κάθε συναίσθημα, όλα τα ταμπού και όλες τις αναστολές. Θανάτωσε όλους εκείνους που προσπαθούν να σου αφαιρέσουν αυτό το δικαίωμα*".

Η παντοδυναμία του Θεού, σύμφωνα με τη βούλησή του, δεν καταργεί την ελευθερία των λογικών όντων. Έτσι αφήνει τον διάβολο να εργάζεται το κακό, επειδή είναι πρόσωπο. Όμως περιορίζει το καταστρεπτικό του έργο με την αγάπη και τη φιλανθρωπία. Όταν ο άνθρωπος μετανοεί τον συγχωρεί και κατ' αυτό τον τρόπο περιορίζει το βασίλειο του πονηρού, η τελική όμως κατάργηση του κράτους του διαβόλου θα γίνει κατά την Δευτέρα Παρουσία.

Το έργο του διαβόλου είναι καταστρεπτικό. Μισεί υπερβολικά τον άνθρωπο και όλη τη δημιουργία. Διακατέχεται από υπερβολική θανατηφόρο μισανθρωπία. Εμπνέει σκέψεις εναντίον του Θεού και του συνανθρώπου, επηρεάζει την βούληση του ανθρώπου, ενεργεί στη φύση οντολογικά. Οι Πατέρες λένε ότι επειδή οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να καταλάβουν την ύπαρξη και μανία του διαβόλου, που εκδηλώνεται με τις προσβολές εναντίον της ψυχής, γι' αυτό ο Θεός παραχωρεί να εισέρχεται και στο σώμα, ώστε όλοι να εννοήσουμε τη μανία του.

Ο σατανάς κατόρθωσε με απάτη και δόλο να υποδουλώσει στα πάθη και την αμαρτία τον άνθρωπο. Η αιτία που τον οδήγησε στην πράξη αυτή ήταν ο φθόνος. Εφθόνησε ο διάβολος τον Αδάμ, γιατί τον έβλεπε να διαμένει στο χώρο της ακέραιας και αναφαίρετης απολαύσεως, τον Παράδεισο, από όπου εκείνος δίκαια απομακρύνθηκε.

Αυτή η προσβολή και η προσπάθεια του διαβόλου, να παρασύρει τον άνθρωπο στα πάθη, μπορεί πολλές φορές, να γίνεται σταδιακά. Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς λέει ότι ο Σατανάς δεν υπαγορεύει απευθείας την αμαρτία και την ξέχωρη από τη ζωή της Εκκλησίας βιοτή, αλλά "*κατά μικρόν υποκλέπτει πανούργως*" με το να υποψιθυρίζει στον άνθρωπο τη σκέψη ότι μπορεί να παραμένει στην αρετή και να γνωρίζει αφ' εαυτού τι πρέπει να κάνει, χωρίς καν να εκκλησιάζεται και χωρίς να υπακούει στους ποιμένες και διδάσκαλους της Εκκλησίας. Και όταν κατορθώσει να τον βγάλει από τη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, τον απομακρύνει από τη Χάρη του Θεού, αφού προηγουμένως τον παραδώσει στη δουλεία των παθών.

Γιατί, τώρα, παραχωρεί ο Θεός στον διάβολο να μας πολεμά; Ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής αναφέρει πέντε λόγους:

· *Ο πρώτος είναι για να έλθουμε σε διάκριση της αρετής από την κακία, διεξάγοντας αυτόν τον αγώνα.*

· *Ο δεύτερος, ώστε με τον αγώνα να διατηρήσουμε βέβαιη και αμετάθετη την αρετή.*

· *Ο τρίτος για να μην υπερηφανευόμαστε, προκόπτοντες στην αρετή, αλλά να θεωρούμε ότι είναι δωρεά Θεού.*

· *Ο τέταρτος για να μισήσουμε τελείως την κακία και*

· Ο *πέμπτος για να μην ξεχάσουμε την δική μας ασθένεια και την δύναμη του Θεού, όταν φθάσουμε στην απάθεια.*

Το κακό σήμερα είναι ότι η παιδεία και όλος μας ο πολιτισμός αγνοεί αυτή την πραγματικότητα. Όχι μόνο δεν τα αντιμετωπίζει, αλλά ούτε μιλάει για το διάβολο και την αμαρτία. Γι' αυτό μπορούμε με βεβαιότητα να πούμε, ότι αφήνουμε τον άνθρωπο αλύτρωτο, ανίσχυρο και αδύνατο.

Και μείς με την σειρά μας λησμονήσαμε σαν ορθόδοξοι ότι ανήκουμε στην Εκκλησία του Χριστού και εισερχόμεθα σ' αυτήν όχι για να επιτελέσουμε ένα τυπικό καθήκον και να δικαιώσουμε τους εαυτούς μας, αλλά για να θεραπευθούμε. Γιατί η Εκκλησία είναι θεραπευτήριο, νοσοκομείο μέσα στο οποίο εισέρχεται ο άνθρωπος για να θεραπεύσει τον εσωτερικό του κόσμο και να απαλλαγεί από τα πάθη του και όχι για να ξεχωρίσει τον καλό του εαυτό. Από την άλλη πλευρά η κένωση των εκκλησιαστικών μυστηρίων είναι το πιο αποκαρδιωτικό φαινόμενο της εκκλησιαστικής μας ζωής. Γιατί ενώ τα μυστήρια δόθηκαν στην Εκκλησία για τη σωτηρία του ανθρώπου, να εξορκίζει, να πολεμά και να νικά το Σατανά, εμείς τα μετατρέψαμε σε ευκαιρίες ατομικής κενοδοξίας και κοινωνικής ματαιοδοξίας. Λησμονήσαμε φαίνεται "ότι όπου δεν είναι ο Χριστός, είναι οι δαίμονες, και εκεί που είναι οι δαίμονες οι ορθοί λογισμοί διαφθείρονται και διαστρέφονται".

Αν αυτή την αλήθεια ζήσουμε θα βγούμε από τον εγκλωβισμό μας στην πλάνη του διαβόλου και της αμαρτίας και θα γίνουμε ελεύθεροι.

Ωστόσο δεν χρειάζεται φόβος. Όχι! Υπάρχει ο Χριστός, η Εκκλησία, η λατρευτική ζωή, η προσευχή, η πνευματική ανδρεία, η μετάνοια. Μια ορθοδοξία που δεν νικά, αλλά νικάται από το διάβολο, που δεν είναι φοβερή, αλλά φοβάται τους δαίμονες, δεν είναι του Χριστού και της Εκκλησίας.

Καλούμεθα να μαρτυρήσουμε μέσα από τη δογματική μας συνείδηση ότι Κύριος του

κόσμου και της ιστορίας είναι ο Χριστός. Όποιος γνωρίζει την αλήθεια αυτός ούτε φοβάται ούτε απελπίζεται.

Σε απάντηση της ερωτήσεως, "*συ ει ο ερχόμενος ή άλλον προσδοκούμεν;*" ο Κύριος αποκριθείς είπεν*:* "*πορευθέντες απαγγείλατε α είδατε και ηκούσατε· τυφλοί αναβλέπουσιν, χωλοί περιπατούν, λεπροί καθαρίζονται, νεκροί εγείρονται, πτωχοί ευαγγελίζονται.* "*Έφθασεν εφ*' *ημάς η Βασιλεία του Θεού*".

Μακάρι να ζήσουμε την αλήθεια αυτή τίμια, βαθειά και ειλικρινά. Είναι ό,τι καλύτερο για μας, τον κόσμο μας, τα παιδιά και τους νέους μας για να ανακαλύψουμε το βαθύτερο νόημα της ζωής, την αληθινή φύση του ανθρώπου, την ελευθερία και τη θεογνωσία.

(Πηγή: apostoliki-diakonia.gr, Αναδημοσίευση από: oodegr.com)